

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

**XII Міжнародної конференції молодих вчених
«МОЛОДЬ ТА ОЛІМПІЙСЬКИЙ РУХ»**

17 травня 2019 р.

Київ, Україна

УДК: 796.032-053.67(063)

ББК 75.4(0)90к.я431

В 78

Молодь та олімпійський рух: Збірник тез доповідей XII Міжнародної конференції молодих вчених, 17 травня 2019 року [Електронний ресурс]. – К., 2019.

У збірнику представлені тези з актуальних питань: правові, організаційні, соціальні, екологічні та економічні аспекти сучасного спорту, олімпійська освіта: соціально-філософські, історичні, психологічні та педагогічні аспекти, актуальні проблеми сучасної спортивної підготовки, медико-біологічні аспекти олімпійського спорту, передові практики та інновації сучасної спортивної медицини, фізична терапія та ерготерапія, теорія і практика спорту для всіх.

Матеріали збірника представляють теоретичний і практичний інтерес для докторантів, аспірантів, магістрів, тренерів, спортсменів, викладачів, наукових співробітників, студентів.

Електронна версія збірника розміщена на сайті:

<http://www.uni-sport.edu.ua/content/naukovi-konferenciyi-ta-seminary>

Редакційна колегія:

Платонов В. М., д.пед.н., професор
 Дутчак М.В., д.фіз.вих. і спорту, професор
 Борисова О.В., д.фіз.вих. і спорту, професор
 Булатова М. М., д.пед.н., професор
 Андрєєва О. В., д.фіз.вих. і спорту, професор
 Бутенко Ю. І., к.фіз.вих. і спорту, доцент
 Василенко М. М., д.пед.н., доцент
 Воронова В. І., к.пед.н., професор
 Гончаренко Є. В., к.фіз.вих. і спорту, доцент
 Драгунов Л. О., к.пед.н., професор
 Дяченко А. Ю., д.фіз.вих. і спорту, професор
 Єрмолова В. І., к.фіз.вих. і спорту, доцент
 Жарова І.О., д.фіз.вих. і спорту, доцент
 Льїн В.М., д.б.н., професор
 Козлова О. К., д.фіз.вих. і спорту, професор
 Когут І.О., д.фіз.вих. і спорту, доцент
 Коробейніков Г. В., д.б.н., професор
 Кропивницька Т. А., к.фіз.вих. і спорту, доцент
 Круцевич Т.Ю., д.фіз.вих. і спорту, професор
 Лазарева О.Б., д.фіз.вих. і спорту, професор
 Лисенко І. А., к.фіз.вих. і спорту, доцент
 Литвиненко Ю. В., к.фіз.вих. і спорту, доцент
 Матвєєв С. Ф., к.пед.н., професор
 Мічуда Ю. П., д.фіз.вих. і спорту, професор
 Ніколаєнко В. В., д.фіз.вих. і спорту, професор
 Олешко В. Г., д.фіз.вих. і спорту, професор
 Павленко Ю.О., д.фіз.вих. і спорту, професор
 Пастухова В. А., д.мед.н., професор
 Радченко Л. О., к.фіз.вих. і спорту, доцент
 Семененко В. П., к.фіз.вих. і спорту, доцент
 Трачук С. В., к.фіз.вих. і спорту, доцент
 Філіппов М. М., д.б.н., професор
 Футорний С. М., д.фіз.вих. і спорту, професор
 Шахліна Л.–Я. Г., д.мед.н., професор
 Шинкарук О. А., д.фіз.вих. і спорту, професор
 Шкрєбтій Ю.М., д.фіз.вих. і спорту, професор
 Ярмоленко М. А., к.фіз.вих. і спорту
 Ярмолук О. В., к.фіз.вих. і спорту, доцент

Рекомендовано Вченою радою Національного університету фізичного виховання і спорту України

**ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА: СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКІ,
ІСТОРИЧНІ, ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ СПОРТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ**

1.	Балацька Л. В., Погарцева В. О. ПРОГРАМА «OLYMPIC AGENDA 2020» ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	54
2.	Іваненко Г. О. ЗАХОДИ З ВПРОВАДЖЕННЯ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 017 «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ»	56
3.	Лях-Породько О. О. УНІКАЛЬНИЙ СПОРТИВНИЙ ПРОЕКТ – ЧЕМПІОНАТ СВІТУ З ФУТБОЛУ СЕРЕД КОМАНД УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ	58
4.	Мазюк В. Л. МУЗЕЙНА ПЕДАГОГІКА В СИСТЕМІ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ	60
5.	Момот О. О. ЗАХОДИ З УПРОВАДЖЕННЯ ІДЕЙ ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ У ЗАКЛАДИ ВИЩОЇ ОСВІТИ	62
6.	Огнистий А. В., Огниста К. М. ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ	64
7.	Передерій В. В. ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ФОРМИ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	66
8.	Яворська Т. Є. ЗНАЧУЩІСТЬ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ У ВИХОВАННІ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ	67
9.	Аксютін В. В., Штанагей Д. В. ІНФОРМАТИВНІ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ БОКСЕРІВ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ СТИЛЮ ВЕДЕННЯ ПОЄДИНКУ	69
10.	Арнаутова Л. В. ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ У СУЧАСНІЙ ЗАРУБІЖНІЙ ІСТОРІОГРАФІЇ	71
11.	Байдаченко В. А. ТЕХНІКО-ТАКТИЧНІ ДІЇ ФЕХТУВАЛЬНИКІВ-ШАБЛІСТІВ ВИСОКОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ В УМОВАХ ЗМІНЕНИХ ПРАВИЛ ЗМАГАНЬ	73
12.	Барзюк О. А., Козлова О. К. СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ ВЕСЛУВАЛЬНИКІВ ВИСОКОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ В ОСІННЬО-ЗИМОВИЙ ПЕРІОД ПІДГОТОВКИ	75
13.	Богуславська В. Ю. ІННОВАЦІЙНІ ЗАСОБИ ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЕСЛУВАЛЬНИКІВ НА БАЙДАРКАХ І КАНОЕ НА ЕТАПІ ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ	77
14.	Бойчук Р. І., Ковцун В. І., Белявський І. Л., Любінець В. Р. ВПЛИВ ПОКАЗНИКІВ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИХ ФУНКЦІЙ НА РІВЕНЬ ПРОЯВУ РУХОВОЇ КООРДИНАЦІЇ У ВОЛЕЙБОЛІСТОК НА ЕТАПІ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ	79
15.	Борисова О. В., Нагорна В. О., Перетяцько А. С., Митько А. О. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ БІЛЬЯРДИСТІВ З ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ ДО ГОЛОВНИХ ЗМАГАНЬ РОКУ	82
16.	Бойко Г. М., Волошко Л. Б. ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ТРЕНУВАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ПЛАВЦІВ ВИСОКОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ З ПОРУШЕННЯМИ ЗОРУ	84
17.	Бойко Г. М., Волошко Л. Б. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ТРЕНУВАННЯ ПЛАВЦІВ У ПАРАЛІМПІЙСЬКОМУ СПОРТІ	86
18.	Борисова О. В., Нагорна В. О., Шутова С. Є., Митько А. О. ХАРАКТЕРИСТИКА ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОГО СТАНУ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ СПОРТСМЕНІВ У ВИРІШАЛЬНИЙ МОМЕНТ МАТЧУ (НА МАТЕРІАЛАХ БАСКЕТБОЛУ ТА БІЛЬЯРДНОГО СПОРТУ)	88
19.	Ван Вей, Козлова О. К. ДОСВІД ПОБУДОВИ РІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛЕГКОАТЛЕТІВ У РІЗНИХ КРАЇНАХ (НА МАТЕРІАЛІ СТРИБКА У ДОВЖИНУ)	91

Актуальні проблеми сучасної спортивної підготовки

ХАРАКТЕРИСТИКА ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОГО СТАНУ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ СПОРТСМЕНІВ У ВИРІШАЛЬНИЙ МОМЕНТ МАТЧУ (НА МАТЕРІАЛАХ БАСКЕТБОЛУ ТА БІЛЬЯРДНОГО СПОРТУ)

Борисова О. В., Нагорна В. О., Шутова С. Є., Митько А. О.

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Вступ. В екстремальних умовах змагань стресостійкість спортсменів є одним з актуальних завдань сучасної психології. Дослідження останнього десятиліття показали, що стрес визначається як неспецифічна реакція організму на будь-який вплив [2]. А це означає, що удосконалення спортивної підготовки має включати розробку і використання методів діагностики психофізіологічного стану висококваліфікованих спортсменів у стресових умовах [1, 3, 4].

Мета дослідження – характеристика психофізіологічного стану висококваліфікованих баскетболістів та більярдистів під час реалізації технічного прийому в умовах стресової ситуації.

Методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення; експертних оцінок; психофізіологічні; педагогічне спостереження; педагогічне тестування; методи математичної статистики.

Результати дослідження та обговорення. Стресостійкість проявляється в характері зв'язків психодинамічних і особистісних характеристик інтегральної індивідуальності спортсмена. Стрес не завжди пов'язаний з негативом, оскільки характеризується наявністю змагального ефекту, схильністю до ризику у професійній діяльності спортсмена. Метод експертних оцінок характеристик психофізіологічного стану висококваліфікованих баскетболістів та більярдистів (n=30) під час реалізації технічної дії в умовах змагань дозволив визначити домінуючі якості психологічної готовності до перемоги: мотивація, рівень тривожності та стійкість уваги [1, 4]. Коефіцієнт конкордації $W = 0,76$ підтверджує однорідність групи фахівців. Спортсменам було запропоновано змодельовати наступну змагальну ситуацію: баскетболіст має виконати штрафний кидок у фінальному матчі з рівним рахунком для команд на останніх секундах гри; більярдист має зіграти «матч бол» з рівним рахунком по фреймам з опонентом.

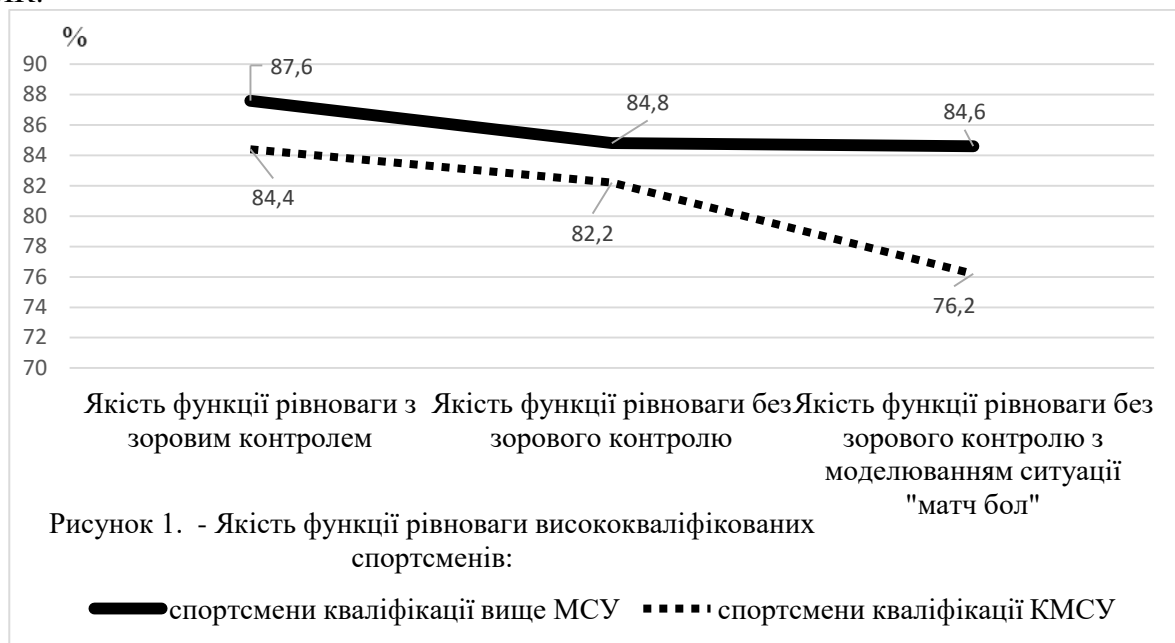
Переважає більшість спортсменів хоч раз відчували дискомфорт у момент підготовки до виконання «матч болу» - 83,3%. Відчували об'єктивні зміни свого психофізіологічного стану в момент реалізації точної технічної дії в умовах стресу 73,3% спортсменів, серед яких 26,7% описують свій стан, як «Відчуваю тривогу, підвищення ЧСС, з'являються негативні думки», 16,7% - «Відчуваю агресію, думки лише про перемогу», 13,3% - «Відчуваю страх поразки, тремор в руках та напруження м'язів шиї», до групи з найбільшим відсотком (33,3%) належить відповідь, «Відчуваю впевненість, концентрація уваги лише на виконанні технічного прийому». До цієї групи потрапили спортсмени з кваліфікацією МСУМК, які до засобів корекції психофізіологічного стану під час реалізації технічної дії в стресових умовах змагань віднесли «Модельовання позитивного результату, контроль дихання» та використання методів аутогенного тренування.

Можливо саме тому результати модифікованого тесту якості функції рівноваги без зорового контролю з моделюванням ситуації «матч болу» виявилися достовірно нижчими у спортсменів кваліфікації КМСУ (рис. 1).

Багатовимірний аналіз найбільш значущого внеску у забезпеченні успішної змагальної діяльності спортсменів дозволив виявити перевагу мотиваційного, вольового і типологічного компонента готовності до перемоги - 71%.

Для визначення модельних характеристик психофізіологічного стану висококваліфікованих баскетболістів та більярдистів під час реалізації технічного прийому в умовах стресу було використано середні показники якості функції рівноваги з і без зорового контролю, обсяг довільної уваги, ефективність уваги, продуктивність, стресостійкість та

коефіцієнт мотиваційного, вольового та типологічного компонента спортсменів кваліфікації МСУМК.

Зіставлення індивідуальних характеристик змагальної діяльності з модельними даними дозволяє встановити найбільш загальні резерви підвищення рівня підготовленості спортсмена, визначити перспективи подальшого удосконалення. Слід відмітити, що під час оцінювання змагальної діяльності особливо важливого значення набуває надійність виступу спортсменів, що свідчить не тільки про рівень психічної підготовленості, а є інтегральним показником оцінки фізичних, функціональних, психічних, мобілізаційних якостей спортсмена.

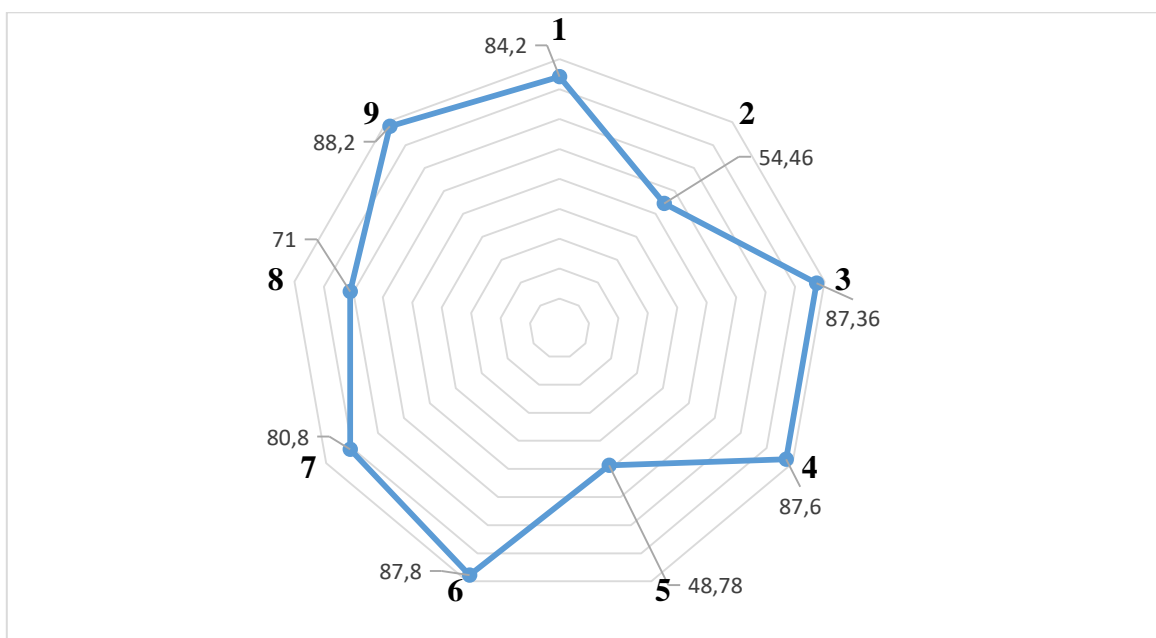

Рисунок 2. - Модельні характеристики психофізіологічного стану висококваліфікованих спортсменів в ігрових видах спорту в момент реалізації технічної дії в стресових умовах, %: 1 - якість функції рівноваги без зорового контролю; 2 - обсяг короткострокової пам'яті; 3 - обсяг довільної уваги; 4 - якість функції рівноваги з зоровим контролем; 5 - коефіцієнт варіації середнього часу вирішення завдання; 6 - ефективність уваги; 7 - продуктивність; 8 - коефіцієнт мотиваційного, вольового та типологічного компоненту готовності; 9 - стресостійкість

Висновки. Моделювання стресової ігрової ситуації та використання батареї психофізіологічних та педагогічних тестів дозволило отримати середні показники якості функції рівноваги з і без зорового контролю, обсяг довільної уваги, ефективність уваги, продуктивність, стресостійкість та коефіцієнт мотиваційного, вольового та типологічного компоненту у висококваліфікованих спортсменів. Дані показники групи спортсменів з високим коефіцієнтом надійності виступу на змаганнях стали основою модельних характеристик психофізіологічного стану висококваліфікованих баскетболістів та більярдистів у момент реалізації технічного прийому в умовах стресу.

Література:

1. *Нагорная ВО* Методика стабиллографии в научно-методическом обеспечении подготовки бильярдистов / Олимпийский спорт - составная часть физического и духовного развития человека: мат. Междунар. олимп. науч. конф. (8-9 октября 2012 г.). – [Баку], 2012. – с. 449-454.

2. *Шутова СЕ* Динамика эмоциональных состояний футболистов на разных этапах многолетней спортивной подготовки / Наука в олимпийском спорте; 2014. 3. - с.62-68.

3. *Baić M., Polischuk L., Nagorna V.:* The main components of coordination preparedness of sportsmen high class in game sports (as an example of billiards and tennis)// Science in the Olympic sport; 2014. 3: – p. 8-12.

4. *Borysova OV* Program for the training of highly skilled billiard players in Europe: expert assessment. Physical Culture, Sport and Health of the Nation: coll. science work; 2018. ed. 5 (24): p.160-167.